

NOA SEMINAR NOVEMBER 2020

SAMLET PLAN FOR VERN OG RESTAURERING I DE NORDRE DELENE AV OSLOMARKA

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA), oktober 2020

ISBN 978-82-90895-93-3, Samlet plan for vern og restaurering i de nordre delene av Oslomarka / Gjermund Andersen og Erik Kagge, trykt, heftet

ISBN 978-82-90895-94-0, Samlet plan for vern og restaurering i de nordre delene av Oslomarka / Gjermund Andersen og Erik Kagge, e-bok (PDF)

NOA seminar november 2020

Samlet plan for vern og restaurering i de nordre delene av Oslomarka

Gjermund Andersen og Erik Kagge

Forside: Naturskog i Nordmarka. Foto GA/NOA.

Norges Naturvernforbund er en demokratisk medlemsorganisasjon med over 31.000 medlemmer, og med 100 fylkes- og lokallag rundt i hele landet. Vi arbeider lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt med å ta vare på naturen og bekjempe klimakrisen. Er du medlem av Naturvernforbundet, er du også medlem av fylkes- og lokallaget du sokner til. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) er det største fylkeslaget i Norges Naturvernforbund, og ble stiftet 1914.

SAMLET PLAN FOR VERN OG RESTAURERING I DE NORDRE DELENE AV OSLOMARKA

Nær 90 % av Markaskogen er flatehogd og omformet til plantasjeliknende skog etter krigen. Tall fra Landskogtakseringen viser at det ved utgangen av 2018 bare var 11 % gammel naturskog igjen – hjemmet til de mest truede av våre medskapninger. Forskerne sier at 20-30 % er nødvendig for at ikke artene skal oppleve snauflater og granåkre som uoverstigelige hinder. Skal de sjeldne artene overleve i Marka, må vi skape nye rom for dem.

FNs Naturpanel advarer, og sier at tap av biologisk mangfold er en minst like stor trussel mot menneskeheten som klimatrusselen, og har utpekt 2021-2030 som FNs tiår for restaurering av natur. Mer enn 1 million arter er truet, og det er menneskets bruk av arealene som er den største trusselen.

Norge har forpliktet seg til å ta vare på 17 % av alle naturtyper og restaurere minst 15 % av forringet natur innen 2020. Hverken disse målene, eller de andre 18 som vi forpliktet oss til på FN-konferansen i Nagoya i Japan i 2010, er nådd.

Med dette som bakgrunn er det ikke lenger nok å verne de siste restene av naturlig skog. Nå må vi begynne arbeidet med å restaurere deler av skogen og sørge for at det er sammenheng mellom områdene som skal sikre mangfoldet. Bare ved en kombinasjon av betydelig mer vern, restaurering av en del skog og sammenbinding i landskapsøkologiske nettverk er det mulig å opprettholde mangfoldet av planter og dyr på lang sikt.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) har i 30 år hatt Markas naturmangfold som en hovedsak, og har hele tiden akslet ledertrøya i vernearbeidet. Nå tar vi skrittet videre: Vern er ikke lenger nok. Derfor foreslår vi en Samlet Plan for vern og restaurering av skogene i Oslomarka.

I det foreliggende forslaget har vi tatt for oss de nordlige delene av Marka; Krokskogen, Nordmarka, Lillomarka og Romeriksåsene, et område på til sammen 1.156 km². Drøyt 100 km² av området (8,8 %) er vernet, enten som naturreservat etter naturmangfoldloven eller friluftslivsområder etter markaloven.

Naturskog i Abbotjernshøgda, del av reservatforslaget sør for Spålen-Katnosa. Foto: GA/NOA

Forslaget går for det første ut på å verne de siste større konsentrasjonene av naturlig gammelskog. De delene av gammelskogen som har store, dokumenterbare verdier foreslår vi at vernes som naturreservater, de øvrige gammelskogene som friluftslivsområder. Reservatforslagene omfatter 26,9 km² (2,3 % av arealet), fordelt på 21 områder. Friluftslivsområdefor-slagene omfatter 26 områder på til sammen 39,3 km² eller 3,4 % av totalarealet.

Men vern er ikke nok, vi må også sørge for en landskapsøkologisk sammenheng mellom verneområder og andre kjerner med store verdier, slik at artene kan klare seg på lang sikt. NOA foreslår derfor tre ulike tiltak i tillegg til vern:

- To landskapsvernområder som omslutter en rekke reservater og friluftslivsområder. Tanken er at det i disse skal gjenoppbygges en fleraldret skogstruktur som ikke, eller i mindre grad, utgjør et hinder for artene. Dette fordrer en omlegging fra flatehogstskogbruk til et plukk-hogstskogbruk, med sikte på et kontinuerlig, variert skogbilde.
- Nordmarkas-Krokskogen landskapsvernområde, med et bruttoareal på 179 km², som omfatter 6 eksisterende reservater, 9 forslag til nye, eller utvidelser av eldre reservater, og 7 friluftslivsområder etter markaloven. Fra-trukket disse områdene, er nettoarealet av landskapsvernområdet 104 km².
- Lillomarka landskapsvernområde, med et bruttoareal på 30,7 km², som omfatter 3 eksisterende reservater og forslag på 8 nye friluftslivsområder. Nettoarealet er på 11,8 km².
- En landskapsøkologisk korridor (prosjektet «Sammenhengende vill-mark») fra de artsrike indre delene av Nordmarka og Krokskogen og ut til de mer påvirkede skogene lenger sør, slik at artene kan utveksle individer og gener, og på den måten unngå innavl og lokal utdøing. Korridoren strekker seg fra Oppkuven naturreservat via tre biologisk verdifulle kjerneområder, ned til Oslos kommuneskoger, der politikerne ønsker å reetablere naturlige skoger. Ett av kjerneområdene er vernet som friluftslivsområde (3,1 km²), mens de to andre foreslås sikret som nye naturreservater (2,1 km²). Korridorene i mellom (18,8 km²) skjøttes med sikte på å etablere en mest mulig naturliknende skogstruktur, og med de kvalitetene artene trenger for å kunne innta dem og benytte dem

til spredning.

- Etablering av 25 restaureringsområder på til sammen 17,1 km², som kan fungere som «hoppesteiner» og forbindelsesområder mellom reservatene og friluftslivsområdene, der skogskjøtselen primært skal bidra til reetablering av naturlig struktur, og bidra til at viktige elementer, som f. eks. død ved opptre i riktig mengde og kvalitet.

Forvaltningsmessig er dette delvis oppløyd mark. Restaurering var ikke noe hett tema da naturmangfoldloven ble vedtatt (2009), så det finnes ikke etablert noe spesialdesignet regelverk tilpasset restaurering. Imidlertid mener NOA at eksisterende lovverk og politiske virkemiddel kan benyttes, i påvente av noe bedre:

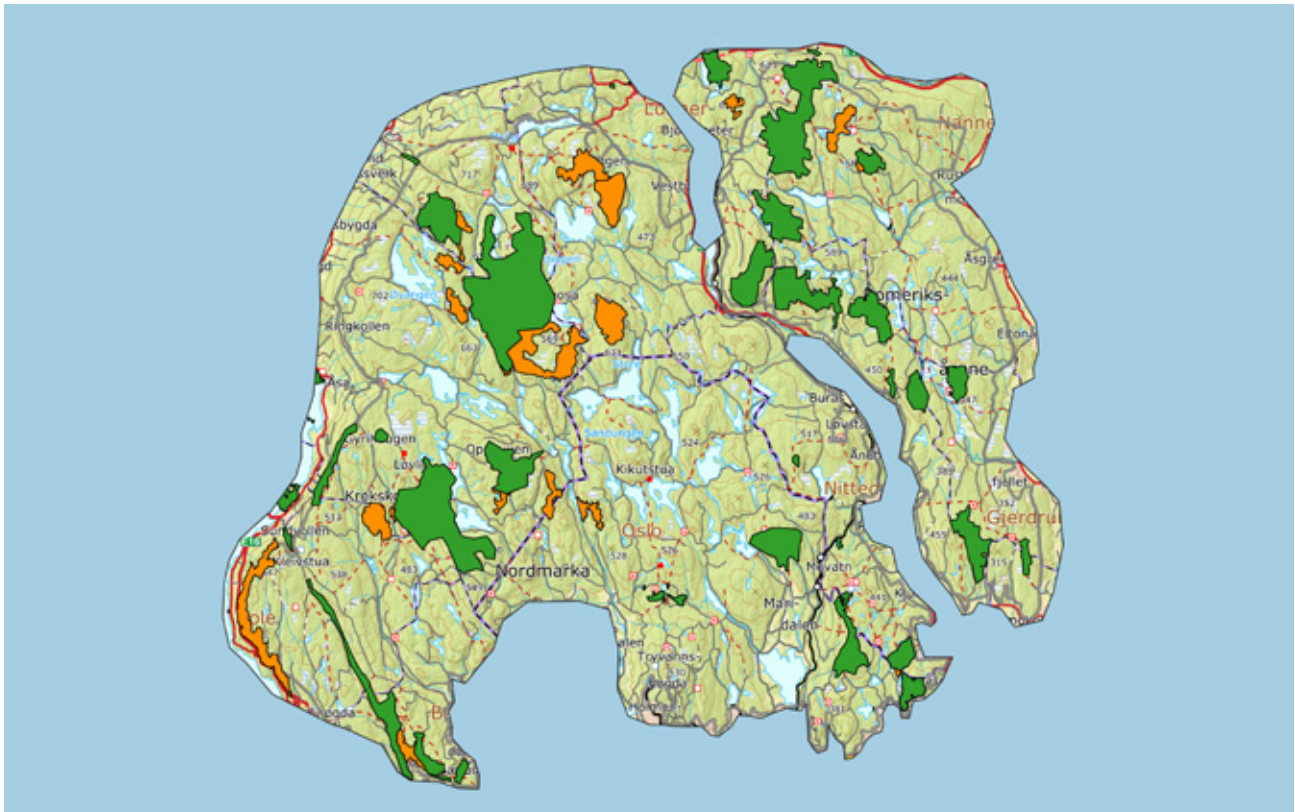
- Landskapsvernområder kan benyttes for å styre skogsdriften i ønsket retning gjennom verneforskrifter. Ved revisjonen av naturmangfoldloven ble det innført erstatning for alle verneformene, også for landskapsvernområder. Dette muliggjør målrettede restriksjoner, samtidig som skogeieren holdes skadesløs
- Også reservathjemmelen kan benyttes, men til nå har inngangskravene for å etablere reservater ligget (og bør ligge!) så høyt at ordinær produksjonsskog ikke ville nå opp. Erstatningen for skogvern er etter hvert blitt meget gode, sammenliknet med ordinært skogbruk i områdene. Erstatningene er skattefrie, og skogeieren beholder eiendomsretten og retten til jakt, fiske og bruk av bygninger som var i bruk ved vernetidspunktet
- Viktige områder for naturmangfoldet kan reguleres i kommuneplanens arealdel, f. eks. med reguleringsformål grøntstruktur og med hensynssone naturbevaring
- Det kan og bør etableres en egen tilskuddsordning for merkostnader knyttet til skjøtsel av landskapsøkologiske nettverk og til restaureringstiltak
- Det offentlige kan kjøpe, leie, eller påta seg skjøtselen av skogen i de områdene som inngår i korridorer eller som krever spesiell skjøtsel

Uansett vil det være en fordel å utvikle et spesielt tilpasset regelverk og forvaltningsverktøy for restaurering av natur. Det vil det bli bruk for!

NOAs FORSLAG TIL NYE NATURRESERVATER

Reservatforslagene består av 16 nye områder og 5 utvidelser av eksisterende reservater. Alle områdene inneholder store opplevelsesverdier, og kunne også vært vernet ett markalovens § 11. Men

da disse områdene også har store påviste naturverdier, og behovet for både å verne og restaurere markanaturen er akutt, er reservatvern det naturlige forslaget. Her en kort omtale av områdene:

Naturvernområder nord i Marka. Grønt: eksisterende reservater, Orange: NOAs forslag til nye reservater.

Områdenavn	Urørt het	Dødved mengde	dødved kontinuitet	gamle bartrær	gamle løvtrær	gamle edelløvtrær	treslags fordeling	topografisk variasjon	vegetasjons variasjon	rikhet	arter	størrelse	samlet verdi
Bislingen	**	*	*	***	*		*	***	**		**		**
Branntjernshøgda	**	**	**	***	*		*	**	*		*		**
Djupvatnet	***	***	***	***			*	*	*		***		***
Elgsbrenna	**	**	**	***	**		**	***	***	**	***		***
Fagervatnet Utv	**	**	**	***				*	*		*		**
Gruvelia	**	*(*)	(*)	**			*	***	**	*	*		**
Heikampen	***	***	***	***	**	**	***	***	***	**	***		**
Hujonfjell utv.	**	**	*	**		***	***	**	**	***	**		***
Kampvaddammen utv.	**	***	***	***				*	*		***		***
Kamosa sør utv.	**	***	***	***	**		**	***	**	*		***	***
Langtjernbrenna utv.	***	*	*	***				*			*		**
Sinderbrenna utv.	**	*	*	***				*			*		**
Slottet-Jonstjern	**	***	***	***	*		*	***	*	*	**		***
Spålsberget	***	***	***	***	*		*	**	*		***		***
Stokkevann utv.	Mindre utvidelser av eksisterende naturreservater												
Lortholkollen utv.													
Fjellsjøkampen	Områdene er tatt inn i formell verneprosess												**
Hvalpåsen													***
Rudskampen utv.													**
Råbjørn													??

Hujonfjell

Område på 936 dekar som binder sammen Kjaglidalen og Isi naturreservat til et stort og sammenhengende naturreservat. Skogen består av gammel og godt utviklet rik blandingsskog med mye alm og gammel gran. Det er registret 32 forskjellige rødlistearter tilknyttet skog. Flere kontinuitetsarter tilknyttet gran og alm og arter tilknyttet rik berggrunn.

Elgsbrenna

Område på 1866 dekar som består av gammel produktiv granskog med innslag av gammel osp og furukoller. Mye blåbærskog men flere kløfter og sider med store eldre osper og rikere bakkevegetasjon. Funn av 17 rødlistearter tilknyttet gammelskog. Flere kontinuitetsarter tilknyttet gran og osp.

Langtjernbrenna utvidelse Oppkuven

Utvidelses område av Oppkuven på 449 dekar. Området består av gammel blåbærgran skog som er lite påvirket. Funnet 6 rødliste arter tilknyttet gammel granskog.

Slottet-Jontjern

Område på 1177 dekar bestående av gammel høyereliggende granskog og rike skråninger med edelløv. De øvre partiene har gammel lavproduktiv granskog med mye store trær og flere rødlistete arter tilknyttet gran. I Almedalen og nedover mot lyse-dammen er det rikere skråninger med spisslønn og høyproduktiv granskog.

Heikampen

Område på 896 dekar med stor variasjon av skogtyper. På høydedragene har man lavproduktiv gammelgranskog og furumyrer. Og i skråningene ned mot Langlia og Høgkastedalen er det rik høyproduktiv granskog med mye alm og spisslønn innemellom. 22 rødlistete arter tilknyttet gammelgranskog og blandingsskog.

Spålsberget

Område på 987 dekar bestående av gammel godt utviklet granskog med mye dødved med kontinuitet. I området er det funnet ni forskjellige rødlistete arter tilknyttet gammelskog, bl.a flere funn av lappkjuke.

Djupvatnet

Område på 682 dekar bestående av gammel høyereliggende granskog som er humid og med stor dødvedmengde i mange forskjellige dimensjoner og

nedbrytingsfaser. Det er funnet 12 rødlistete arter tilknyttet gammel granskog. Mest spennende funnet er storporet flammekjuke som er kritisk truet.

Sinnerbrenna (utvidelse Langvassbrenna)

Område på 152 dekar bestående av gammel høyereliggende furuskog. Få rødlistete funn, men stor potensial for naturskogsarter på furu, flere kelogadder av furu i området. Området grenser til Langvassbrenna NR og vil bli en utvidelse av reservatet.

Fagervantnet utvidelse Langvassbrenna

Område på 460 dekar med gammel høyereliggende gran og furuskog. Området har få nye inngrep og mangler kontinuitet av død ved, men som en utvidelse av Langvassbrenna NR vil området ha storverdi.

Katnosa sør Utvidelse Spålen Katnosa

Området på 5201 dekar bestående av gammel høyereliggende granskog med stor variasjon. Store verdier tilknyttet gammel lite på virket granskog. Huser de fleste rødlisteartene som er tilknyttet gammel granskog på Østlandet, med funn av 20 forskjellige rødlistearter. Området grenser til Spålen-Katnosa NR.

Branntjernshøgda

Område på 2737 dekar med gammel høyereliggende granskog. Her det lommer med stor dødvedmengde og mange gamle trær. Det er også 7 forskjellige rødliste arter tilknyttet gammel granskog. Hele skogen har stor verdi som verne område.

Bislingen

Område på 2214 dekar med gammel høyereliggende gammel granskog og furuskog. Dette område vil sammenfalle med Fjellsjøkampen som er et område som er i frivilligvern prosess nå og da vil område være på 4935 dekar.

Kampvaddammen

Område på 131 dekar bestående av gammel granskog med stor mengde død ved som grenser til Krokskogen NR. Det er funnet 8 forskjellige rødlistete arter i område av både lav og vedboende sopp.

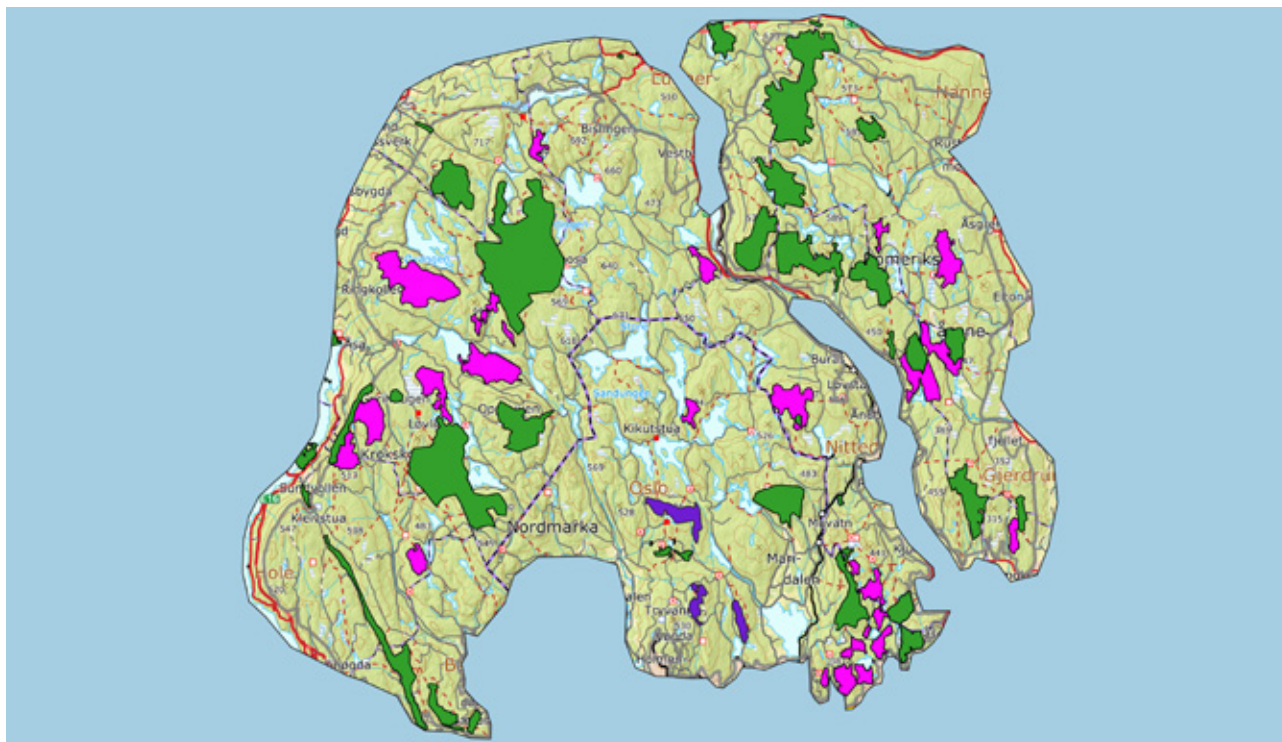
Hvalpåsen, Fjellsjøhøgda, Rudskampen (utv.) og Råbjørn er inne i frivillig-verneprosess.

Stokkevann og Lortholkollen er minimale utvidelser av eksisterende reservater for å få en avgrensning som i størst mulig grad fanger opp verneverdiene.

NOAs FORSLAG TIL FRILUFTSLIVSOMRÅDER

Friluftslivsområder vernes etter markaloven, den såkalte «eventyrskogparagrafen». Kriteriene for vern sammenfaller fullstendig med de kriteriene NOA har benyttet for å registrere Markas siste eventyrskoger. Og det er nettopp NOAs eventyrskog registrering som har avdekket disse 26 områdene. Formålet med dette vernet er å ta

vare på områdenes verdier for naturopplevelse. Det vil si at områdene må ha store naturverdier, men ikke nødvendigvis funn av sjeldne arter. Ved at de tas ut av skogbruksdrift, vil de etter hvert utvikle kvaliteter som også gjør dem verdifulle for mangfoldet. Her en kort omtale av områdene:

Friluftslivsområder etter Markaloven. Eksisterende områder med dyp lilla farge, NOAs forslag til nye friluftslivsområder med lys lilla. Grønt er eksisterende naturreservater.

Områdenavn	Alder	Størrelse	Urørt naturlig	Særpreg	Mystikk	"Vilt"	Variasjon	Romopplevelse	Vann/bekk/myr	Stillehet	Kulturminner	Tilgjengelighet	Bruk	SAMLET VERDI
Soterudleiken	**	*	*(*)	*	*	*	**	**	**	**	*	*	*	**
Gyrihaugen	**	***	*	***	**	***	**	**	**	*(*)	-	*	*(*)	**(*)
Krokskogplatået	**	**	*	**	**	-	**	**(*)	**	**	*	*	*	*(*)
Atjernsmyrene	**	**	**	**(*)	**	*	**	**(*)	***	**(*)	*	*(*)	**	**
Vesleflåtan	*	***	*	**	*	-	**	**(*)	***	**(*)	**	*(*)	**	**
Ringkollen	**	***	*	**	*	*(*)	**(*)	***	***	**	*(*)	***	***	**(*)
Storflåtflaka - Langtjern	**	*	**	**	**	**	**(*)	**(*)	**	**	*	*	*	**
Bleiksjøflaka	**	*	*(*)	**	*	*	**	*	*	**	-	*	*	*(*)
Kollern	***	*	**(*)	**	**	**	**(*)	*(*)	**	**(*)	-	**	**	**
Fiskeløysa	*(*)	**	*(*)	*	*	-	**	**	**	**	-	**	*(*)	*(*)
Haklomana	***	**	**(*)	***	***	**	***	**	**	***	*	*	*	***
Karlshaug-Hytteåsen	**(*)	***	**	**(*)	**	*	***	***	***	**	-	*	**	**(*)
Grefsenkollen - Trollvann	***	*	*(*)	***	***	***	***	***	*	-	**	***	***	***
Årvollåsen	*(*)	**	*	**	*	*	*(*)	*(*)	-	-	***	***	***	**
Alunsjøen sør	**	*	*	**	**	*	**	**(*)	*	-	*	***	***	**
Linderudseterhøgden - Svartkulp	*(*)	*	*(*)	**	*	*(*)	**(*)	**(*)	*(*)	*	***	***	***	**
Breisjøhøgden - Huk N	*(*)	**	*(*)	**	*(*)	**	**	**	-	*	-	***	***	**
Sponkollen	**	-	*(*)	*	**	**	**	*(*)	-	*	-	**	*	**
Angstkleiva - Aurevann	**(*)	*	**	**(*)	**(*)	*	**	***	**	**	*	**	**	**(*)
Søndre Langvann - Lilloseier	**	**	*(*)	**	*	*	**	**(*)	**(*)	**	*(*)	**	**	**
Holåsmåsan	**	*	*(*)	*	**	*(*)	*	**	**	**	-	*(*)	**(*)	*(*)
Geitåsen	**	*	*(*)	*(*)	**	*	*(*)	*(*)	*	-	*	***	*	*(*)
Kirkebylia - Ramndalen - Høyfjellsvangen	**	***	*(*)	**	*(*)	*(*)	***	**(*)	*(*)	*	-	***	*	**(*)
Gjermenningen - Gjermåa	*	**	*(*)	**	-	-	**(*)	*	***	-	*(*)	**	**	*(*)
Vardåsen	**(*)	***	**	**	**	-	**(*)	***	***	*	*	*	**	**

Krokskogen:

Soterudleiken:

** 1.105 da Hole

Uberørt og variert furuskogsområde med til dels svært gamle og grove furutrær (opp til 90 cm i brysthøyde). Myrer og putter dominerer i landskapet, som har to markerte landskapsrom; rundt myra i nordvest og gryta rundt Steffenstjern. Sillhet og fravære av påvirkning gir et harmonisk inntrykk.

Skardtjern-Myromstjern:

() 1.543 da Ringerike og Hole

Området har stor variasjon i skogtilstanden, men fortsatt en betydelig mengde eldre skog. Den blåmerkede stien på denne strekningen er blant Markas best bevarte, og går delvis ut på stupkanten og delvis inne i roligere skogpartier. Ute på kanten av stupet, på høyde med Muggerudmyra, ligger en mektig gravrøys fra bronsealderen, et sted med sterkt sus av historie, kombinert med storslått utsikt mot storgårdene på Ringerike.

Gyrihaugen:

**(*) 2.485 da Ringerike

Gyrihaugen, Migartjern og kanten av Krokskog-platået innehar alle de kvalitetene som forbindes med Krokskogen – eventyrskogen framfor noen. Sammen med Mørkgonga NR, utgjør forslaget til friluftslivsområde en meget verdifull helhet av natur og kultur, velegnet for friluftsliv og naturopplevelse. Gyrihaugen er ett av Markas aller beste utsiktspunkt. Gyrihaugflaka har fjellskogpreg med stor variasjon. Vann og myrer beriker landskapet. Migartjern er en idyll, rett oppunder toppen av Gyrihaugen, og med 5 minutters gange til Mørkgonga. Flere leirplasser langs vannet vitner om en betydelig bruk av området. Migarbekken går i storslått granskog, før den hiver seg ut over stupkanten.

Atjernsmyrene:

** 2.309 da Ringerike

Vesleflåtan:

** 3.827 da Ringerike

Området rundt Loka og Vesleflåtan er et vakkert landskapsrom preget av store vann med relativt intakte randsoner, eldre furuskog og en rekke små og store myrer. Mange kulturminner fra tømmer-

fløtingen. Området er spesielt velegnet for padling og fiske, men er i seg selv en estetisk opplevelse både sommerstid og vinterstid. En egen affeksjonsverdi har området i lys av Peter Chr. Asbjørnsens beretning «En sommernatt på Krokskogen», der Asbjørnsen, etter å ha gått seg vill, kommer fram til Storflåtan. Beretningen er en klassiker med stor betydning for friluftslivet i Marka.

Nordmarka:

Ringkollen:

**(*) 6.715 Ringerike

Stort, sammenhengende skogsplatå med stedvis svært gammel skog. Stor variasjon i skogstruktur og treslagssammensetning. Mange myrer og mindre tjern skaper variasjon og romopplevelse. Flotte utsiktspunkter på Ringkolltoppen og på Rughaug. Godt nett av stier og løyper. Området er mye brukt, særlig om vinteren. Adkomsten er lett fra parkeringsplassen på Ringkollen.

Storflåtaflaka – Langtjern:

** 948 da Ringerike

Storflåtaflaka er et meget variert naturområde; fra dype granlier, via gammel furuskog og opp til forblåst fjellskog. Fra næringsrikt og frodig, til snaut og fattig. Mange gamle trær og mye sjiktet skog gir inntrykk av naturlig utvikling. Langtjern, flere småputter og flere myrer bidrar til liv i landskapet. Området har mange gode utsiktspunkter, skogen er åpen og lett å ta seg fram i. Bruken av de sentrale delene av området – rundt Langtjern - er stor, med gode skiløyper og flere blåstier. De vestre og sørøstre delene av området er mindre brukt, men har store kvaliteter for de som oppsøker det.

Bleiksjøflaka:

() 291 da Ringerike

Bleiksjøflaka var i tidligere tider en av Markas største tiurleiker, men omfattende flatehogster i øst, sør og vest gjorde slutt på eventyret. For naturopplevelsen får man et inntrykk av fordums storhet i de intakte restene som følger åsryggen sørøstover. Flott barblandingsskog med mange skjortegraner og trolske kronglefuruer dominerer skogbildet. Stedvis er det enkeltstående grove osper. Den vestre delen av området domineres av store myrer med enkeltstående maleriske furutrær.

Kollern:

** 839 da Lunner og Jevnaker

Høyereliggende gammelskogsområde med flott utsikt. Eldgammel, variert granskog – rikere og større i lia ned mot Åssjøen. Kollerputtene og myrene skaper rom og gir området liv, samtidig som det virker uberørt og naturlig. En del gamle kraggfuruer skaper en trolsk stemning. Utsikten er en gammel brannvaktstasjon verdig!

Fiskeløysa:

() 1.180 da Lunner og Nittedal

Harmonisk gammelskogs- og myrområde. Variert skogstruktur. Ren granskog over i barblandingsskog. Små og store myrer og selve tjernet Fiskeløysa gir skogen liv. Området er lett tilgjengelig fra Stryken, og hovedskiløpa til byen går gjennom området.

Haklomana:

*** 738 da Oslo

En Markaklassiker. Her lette Bernhard Herre etter sine jakthunder på slutten av 1840-årene. Den gangen hadde stormen veltet mye av granskogen, men furuene sto. Siden har skogen fått utvikle seg fritt. Storvokste furuer, skjørtegran, digre ospetrær – meget variert skogbilde. Terrenget stuper ned mot Hakloa og Hakloelva, og har mange små og store forkastninger. Flere myrer gir område liv og stedvis er det god utsikt. Lite bruk og vanskelig tilgjengelig.

Karlshaug:

**(*) 3.159 da Nittedal

Stort, høyereliggende myr- og gammelskogsplata. Meget stor variasjon fra storvokst granskog til skrinne furukoller. Også skogstrukturen varierer mye. Mange myrer, kulper og småtjern gir, sammen med terrengvariasjonen stor romopplevelse og flere mystiske skogsrom. Sør i området ligger Karlshaug NR, ett av landets første skogreservat, gitt som gave fra Løvenskiold til Naturvernforbundets forløper, ØstlandsKE Naturvernforening, i 1922.

Lillomarka:

Grefsenåsen:

*** 299 da Oslo

Vill storskog bare et steinkast fra bebyggelsen. Svært gammel, grovvokst granskog vekslende med skrinne furukoller. Tidligere plukkhogd blåbærskog på nordsiden av lysløypa. Trange slukter og bratte stup gir både romopplevelse, mystikk og følelse av villmark. Uteliggeren Haralds hytte ligger som et kulturminne i bratta, og langs sørsiden av Trollvann går en av Grefsen sanatoriums flott oppbygde spaserstier for tuberkulosepasientene. En sjelden bynær perle. Svært lett tilgjengelig. Mange gamle stier, men nye oppstår stadig, og vitner om ekstremt stor bruk.

Fra NOAs forslag til verneområde i Grefsenåsen. Foto: GA/NOA

Årvollåsen:

** 1262 da Oslo

Mye benyttet nærskog med mange innslag av kulturminner (steinhoggervirksomhet) og stedvis flott, flersjiktet variert skog. Flere utsiktspunkter, et godt utviklet nett av stier og hesteveier. Mye brukt hele året og hele dagen. Svært lett tilgjengelig.

Alunsjøen S:

** 737 da Oslo

Storskog med dype mosematter. Småkollet terreng med mange små og store slukter som gir stor romopplevelse. Nærturområde for store befolkningsgrupper. Svært lett tilgjengelig.

Linderudseterhøgdene – Svartkulp:

** 695 da Oslo

Meget variert nærturområde med stor historisk dybde. Variert til dels storvokst skog, særlig i liene øst for lysløypa. Gamle Hadelandsveien, kobbergruver og tilhørende gruvevei gir opplevelsen en ekstra dimensjon. Mange umerkede stier vitner om stor bruk sommerstid.

Breisjøhøgdene – Huken N:

** 887 da Oslo

Svært bynært og mye brukt gammelskogsområde, mystisk 100-meterskog og mystiske skogrom. Den østre delen har en flott sommerstie gjennom trols og spennende storskog med sterk romopplevelse. Nært og mye brukt.

Sponkollen:

() 159 da Oslo

En liten gammelskogspærl rett ved turvei og lysløype. Bratt li med stor granskog i sør, over i barblandingsskog på toppen. Stedvis utsikt over Breisjøen. Lett tilgjengelig og mye brukt.

Angstkleiva:

**(*) 485 da Oslo

Særpreget, mystisk skogsrom med til dels grov, høyvokst granskog. Betydelig naturpreg. Langs bekken i bunnen går en gammel hestevei. Flere stier tyder på betydelig bruk. Oddene ut i Aurevann er svært attraktive og mye i bruk til overnatting. Middels til lett tilgjengelig.

S. Langvann – Rudspetten:

** 1.194 da Nittedal og Oslo

Stort, variert og mye brukt område sentralt i Lil-lomarka. En mengde myrer, putter og vann liver opp i landskapet og gir stor romopplevelse. Skogen varierer fra stor, tung granskog til florlette furumyrer. Mange stier og et gammelt kultur-landskap nord for Lilloseter gir område historisk dybde. Middels lett tilgjengelig (lett med sykkel). Mye brukt, sommer som vinter.

Holåsmåsan:

() 290 da Nittedal

Høyerliggende stort myrområde. Naturpreget gammelskog i øst, storstammet granskog i nord. Mystiske slukter i storskogen ned mot Kringler. Mye brukte sommerstier. Middels tilgjengelighet.

Romeriksåsene:

Geitåsen:

() 752 da Lillestrøm

Lett tilgjengelig gammelskogsområde grensen-de til Høgsmåsan NR. En markert slukt sentralt i område gir særpreg og oppleves eventyraktig og mystisk. Varierende skogstruktur og romstørrelse. Begrenset bruk, bortsett fra langs stier og løyper i områdets ytterkant.

Kirkebylia – Ramndalen:

**(*) 2.528 da Nittedal og Gjerdrum

Stort gammelskogsområde sør for og inntil Ramndalen-reservatet. Stor variasjon i skogstruktur og romstørrelse. Ramdalen skjærer seg ned i et ellers rolig landskap. Området er lett tilgjengelig, men relativt lite brukt.

Gjermåa:

() 1.922 da Gjerdrum

Harmonisk og idyllisk område mellom de to Gjer-menningsvannene og ned langs Gjermåa. Elva, de store vannene og myrene gjør området svært attraktivt. Skogen er relativt ung i partier, men stedvis gammel. Variasjonen og opplevelsen av rom er stor. Myrgruvefossen forteller om tidligere tiders gruvedrift. Lett tilgjengelig og mye brukt område.

Vardåsen:

** 2.456 da Nannestad

Stort, høyereliggende, rolig åsområde sentralt på Romeriksåsene. Mye gammel skog, hovedsakelig barblandingsskog. Bortsett fra to ikke dominerende radaranlegg med tilhørende enkel bilvei, er område lite preget av inngrep. Til dels veldig gamle furuer og stor variasjon i skogstruktur og romstørrelse gir området et tydelig særpreg. Mange små og stire myrer bidrar til variasjon. Bruken er stor på vinteren, noe mindre på sommeren.

Gruvelia:

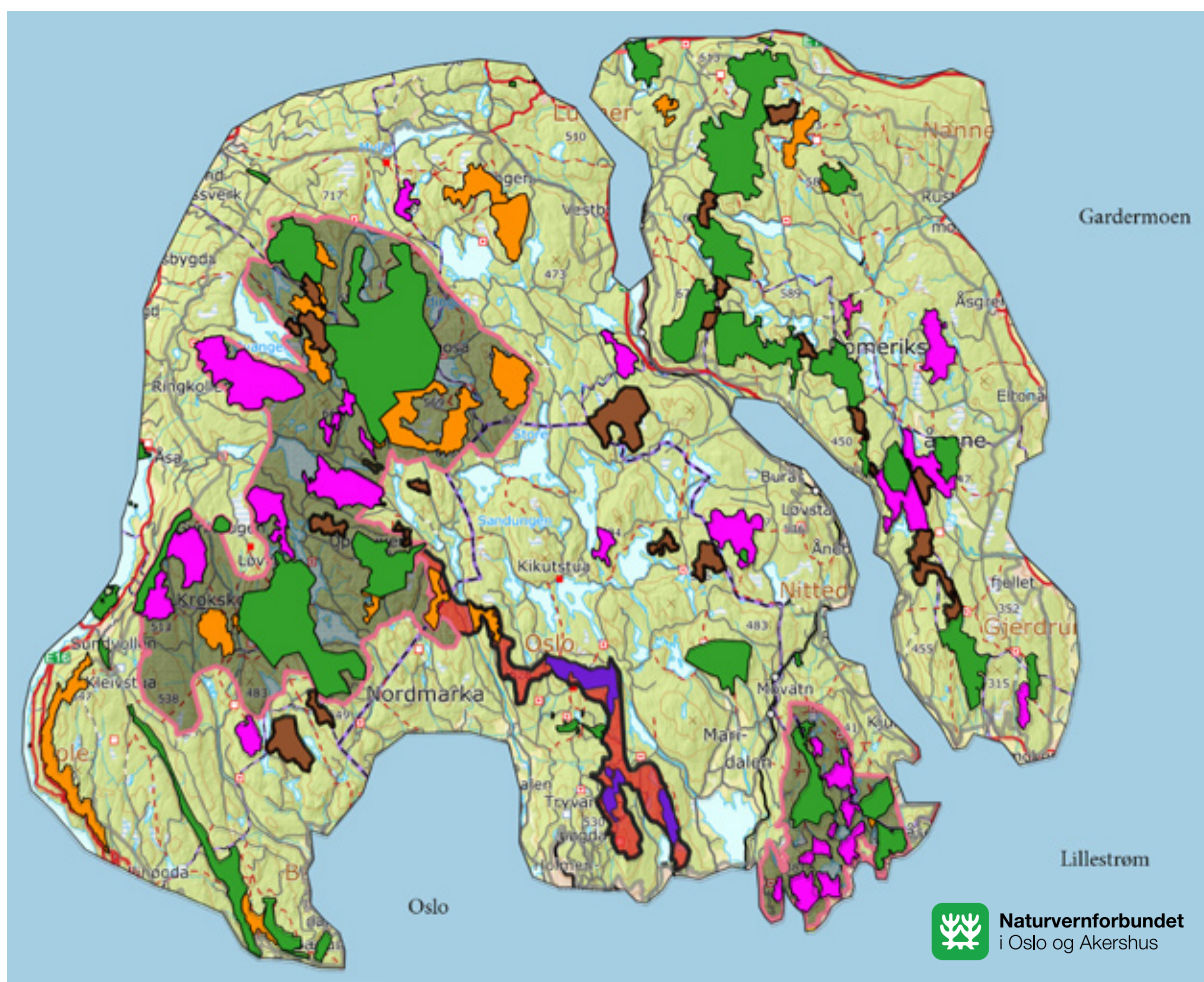
() 544 da Nannestad

Et lite, men spennende område. Nord-sør-gående dyp slukt med tung, storvokst granskog. Furu-koller med maleriske kronglefuruer ispedd med gammel gran med side «skjørt». Noen riktig bratte luer, men også kollelandskap Gammel gruvegang og steintipp i utkant av området i nordøst. Området innehar også biologiske verdier som muliggjør reservatvern, men disse må dokumenteres før området kan inngå i et seriøst forslag.

Fra NOAs verneforslag i Branntjernshøgda. Foto: GA/NOA

Forslag til samlet plan for vern og restaurering av skog i Markas nordlige deler

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA)
Sognsveien 231, 0863 Oslo, Telefon 22 38 35 20, noa@noa.no, www.noa.no